UNITAT 1. Les oclusives finals

Pica Lletres

1 **Coneixes el concurs televisiu *Pica Lletres*? Per participar-hi, entre d'altres coses, el teu equip ha de ser prou bo lletrejant paraules. Aquí teniu unes quantes paraules classificades en cinc nivells diferents de dificultat perquè aneu practicant.**

– Nivell 1: cada paraula correctament lletrejada val 10 punts. Exemples: *porta*, *llumí*, *caixa*.
– Nivell 2: cada paraula correctament lletrejada val 20 punts. Exemples: *ensenyar*, *cassola*, *fàbrica*.
– Nivell 3: cada paraula correctament lletrejada val 30 punts. Exemples: *categoria*, *alfabètic*, *repassada*.
– Nivell 4: cada paraula correctament lletrejada val 40 punts. Exemples: *transportes*, *estal·viadors*, *cancel·laríem*.
– Nivell 5: cada paraula correctament lletrejada val 100 punts. Exemples: *sotsdelegades*, *apassionadament*, *pressupostàries*.

Podeu jugar-hi en equips de tres. Com que amb les paraules anteriors no en tindreu prou, us donem unes quantes orientacions perquè en busqueu més pel vostre compte:

– Nivell 1: paraules de fins a 5 lletres
– Nivell 2: paraules de fins a 8 lletres
– Nivell 3: paraules de fins a 10 lletres
– Nivell 4: paraules de fins a 12 lletres
– Nivell 5: paraules de 13 lletres o més

En el nivell 5 haureu de tenir previstes unes ajudes. Per exemple, *sotsdelegades* vol dir 'que tenen un càrrec immediatament inferior a les delegades' i *pressupostàries* significa 'que estan relacionades amb els pressupostos', etc.

Repasseu, si cal, el nom de les grafies tal com s'han de lletrejar i altres criteris lingüístics que cal tenir en compte en jugar-hi en el lloc web del concurs (**www.picalletres.cat/**).

1 Uns pares músics de rock?

Nombre de faltes

Correcció

2 S'ha acabat la llet

Nombre de faltes

Correcció

Les oclusives finals

1 **Llegeix aquestes oracions en veu alta i fes atenció a les consonants finals de les paraules ressaltades en negreta.**

Està aprofundint l'**àrab**, perquè no en **sap** tot el que necessitaria per viatjar.

Quin **fred** que fa, oi? Ara que hi penso: has **fet** el que t'he demanat?

El **càstig**, va dir l'avi, consistia a escombrar l'estable. Quin **fàstic**!

Hi ha cap diferència a l'hora de pronunciar les parelles de consonants finals de cada oració? Quina consonant es pronuncia realment en cada cas?

_____

RECORDA QUE...

En posició final, les consonants oclusives sonores (*-b*, *-d*, *-g*) sonen igual que les consonants oclusives sordes (*-p*, *-t*, *-c*).

2 **Escriu paraules acabades en aquestes sis terminacions. Entre tota la classe, poseu en comú les paraules que heu trobat.**

-b: _____ -p: _____

-d: _____ -t: _____

-g: _____ -c: _____

3 **Completa aquestes paraules amb l'ajut de les definicions i, si convé, del diccionari.**

__ __ B: element buit, generalment cilíndric i allargat.

__ __ __ __ __ __ D: qualitat de quiet, tranquil·litat.

__ __ __ __ G: un dels quatre sabors fonamentals.

__ __ P: peça de suro, plàstic, etc., que serveix per tapar una ampolla, per exemple.

__ __ __ __ __ __ __ T: característica que fa que una cosa sigui bona o dolenta.

__ __ C: proveït de riqueses.

4 **Completa aquestes oracions amb les consonants finals que falten. Dins dels parèntesis, t'indiquem quines són, però no necessàriament en l'ordre en què les has d'escriure.**

El clima del nor__ sol ser humi__ (una *de* i una *te*).

L'Enri__ és psicòle__ i en Frederi__, filòle__ (dues *ges* i dues *ces*).

El clu__ no sa__ què fer i per això no ha decidit cap càsti__ (una *ge*, una *be* i una *pe*).

Té la «virtu__» que amb la seva actitu__ re__ pertot arreu (una *te*, una *pe* i una *de*).

Quin fàsti__ i quin mal gust: un abri__ ver__! (una *de* i dues *ces*).

La joventu__, segons diu l'àvia, s'ha de viure amb plenitu__ (una *de* i una *te*).

RECORDA QUE...

El gerundi sempre acaba en *-nt*: *parlant*, *rient*.

Els adverbis de manera sempre acaben en *-ment*: *perfectament*, *atentament*.

Tan acompanya adjectius (*tan feliç*) i *tant*, noms o verbs (*tant arròs*, *no parlis tant*).

Quan és temporal (*quan vinguis*) i *quant* indica quantitat (*quant sucre*).

5 **Corregeix aquestes oracions. Justifica la teva correcció i compara-la amb la d'un company o companya.**

És tant alt com el seu pare. _____

No cal que estudiïs tan: és prou fàcil. _____

Estem decidin què podem fer. _____

Quan t'ha costat el mòbil nou? _____

Vine quant vulguis. _____

6 **Escriu una oració amb cadascun dels casos explicats en el requadre RECORDA QUE...**

_____

_____

_____

_____

Gran dictat

3 *Concavenator corcovatus*, un dinosaure molt especial

Abans de corregir el dictat, tingues en compte el següent:
- La paraula *accés* s'escriu amb accent tancat.
- *Bípede* significa 'que es desplaça amb dos peus' i *protuberància* vol dir 'embalum'.
- La paraula *fòssil* s'escriu amb *ss* i accent obert.
- Les paraules *restes* i *anàlisi* són femenines.
- Vés amb compte amb la grafia de la paraula *endarrerit*.
- *Nature* és una paraula anglesa i per això s'escriu amb cursiva, però quan l'escrivim a mà, l'hem de subratllar.

Nombre de faltes

Correcció

Els signes de puntuació

RECORDA QUE...

Si puntuem de manera adequada un text, l'estem complementant per tal que el lector pugui copsar-ne plenament (i correctament) els matisos.

1 **Llegeix en veu alta aquestes oracions i comenta amb un company o companya en quin context podem trobar cadascuna.**

A Hem guanyat.

B Hem... guanyat.

C Hem «guanyat».

D Hem guanyat?!

E Hem guanyat???

F (Hem guanyat.)

2 **Per parelles, llegiu aquestes oracions i digueu quin sentit té cadascuna.**

A No calla. El que diré ara és important.

B No, calla: el que diré ara és important.

RECORDA QUE...

La puntuació és indispensable per estructurar lògicament els textos.

3 **Escriu al costat de cada signe de puntuació el seu nom i el seu ús bàsic i compara la resposta amb la d'un company o companya.**

SIGNE	NOM	ÚS BÀSIC
.		
,		
!		
?		
...		

4 **Per parelles, penseu dos tipus de text en què siguin molt importants la presentació, l'ortografia i també la puntuació.**

Un desig universal

1 **Completa aquesta minibiografia de John Lennon amb les paraules dels requadres.**

continuar	lemes	solitari	compositor	fan	membres

John Lennon (1940-1980), _____ i músic britànic. Un dels _____ dels Beatles. En separar-se'n, va _____ la seva carrera artística en _____. Un dels seus _____ era *Give peace a chance*. Va morir assassinat pel tret d'un _____ a Nova York.

2 **Com traduiries *Give peace a chance*?**

_____

3 **En quines llengües estem dient el mateix concepte? Relaciona cada paraula amb la seva llengua.**

PAX •	• grec
FRIEDEN •	• italià
PACE •	• alemany
PAIX •	• llatí
EIPENH •	• francès

4 **Amb l'ajut d'una aplicació de traducció informàtica escriu *pau* en cinc llengües més.**

_____

5 **Si a classe hi ha companys d'altres països, demana'ls com es diu *pau* en la seva llengua.**

_____

6 **Entre tota la classe, feu un mural en què surti la paraula PAU amb colors, grandàries, tipus de lletra i llengües diferents. Complementeu el vostre mural enganxant-hi fotografies relacionades amb el tema.**

Ara que has acabat la unitat, és el moment que reflexionis una mica sobre la feina que has fet.

1 Valora aquests aspectes del teu aprenentatge de 0 (molt malament) a 5 (molt bé).

He portat cada dia el material que calia per a la classe.	
He parat atenció a les explicacions i les activitats.	
He treballat amb cura a classe i a casa i he procurat fixar-me en allò que he fet malament.	
He fet servir alguna estratègia quan tenia dubtes a l'hora d'escriure una paraula.	
M'he esforçat a completar totes les activitats.	
He intentat aprofitar el que he après per no fer faltes en altres matèries.	
He col·laborat amb els companys i les companyes.	
M'he esforçat a escriure amb lletra clara.	

2 Escriu el nombre de faltes que has fet en cada dictat.

	TÍTOL DEL DICTAT	NOMBRE DE FALTES
Dictat 1		
Dictat 2		
Dictat 3		

3 Completa:

Una cosa que he descobert: _____

Una activitat que m'ha resultat difícil: _____

Una activitat que m'ha agradat: _____

Un tema interessant per a un dictat complementari: _____

4 Fes una llista amb 15 paraules que ja no tornaràs a escriure malament. Separa-les amb comes.

_____

_____

1 Uns pares músics de rock?

A en Màrius només hi ha una cosa que l'empipi més que s'acabin els cereals per esmorzar: que ja no quedi paper de vàter precisament quan hi està assegut.

Són coses que passen quan els teus pares són músics de rock. En Joe i la Jane són el duo Storm i ara estan component el seu tercer disc.

2 S'ha acabat la llet

Ara estan component el seu tercer disc. Això vol dir que se'n van a dormir tard, es lleven a les tres de la tarda i entre partitures, gravacions i entrevistes no sempre es recorden d'anar a comprar el que cal.

–S'ha acabat la llet –anuncia en Màrius des de la seva habitació.

3 *Concavenator corcovatus*, un dinosaure molt especial

Fa 130 milions d'anys, en el que actualment es coneix com Las Hoyas, un paratge de difícil accés a la muntanya de Conca, hi va viure un dinosaure bípede que feia uns sis metres de llarg, menjava carn i disposava d'una protuberància al llom d'una forma realment singular. «Sí, era un autèntic gep que sortia de les últimes vèrtebres dorsals», relata Francisco Escaso, investigador de la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED) i un dels protagonistes de la troballa. No s'havia vist res semblant al registre fòssil mundial.

Les primeres restes del dinosaure, batejat com a *Concavenator corcovatus* o caçador geperut de Conca, es van trobar en unes excavacions realitzades a Las Hoyas el 2003, però la laboriosa reconstrucció ha endarrerit el reconeixement internacional fins ara. La descripció i l'anàlisi de l'animal, que ha conservat l'esquelet gairebé complet i en la posició original, es publiquen avui en la revista científica *Nature*.

El Periódico de l'estudiant, octubre de 2010.

El carnet de les biblioteques públiques de Catalunya i els seus avantatges

Pots sol·licitar-lo directament a qualsevol de les 350 biblioteques públiques o també a través d'Argus (escriu «argus.biblioteques» en el teu cercador).

Amb el teu carnet podràs consultar tota mena de documents en qualsevol suport: llibres, revistes, diaris, CD i DVD, entre d'altres. També podràs accedir gratuïtament a Internet i utilitzar les zones Wi-Fi de les biblioteques. A més, podràs participar en les activitats que realitzen contínuament les biblioteques: aprendre ofimàtica, clubs de lectura, exposicions, tallers, hores del conte per als més petits...

Extret i adaptat de www20.gencat.cat.

1 imatge x 1.000 paraules